

УДК 37.035.3 – 035.42

Ярослава Дробчак, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглядаються деякі аспекти використання елементів інтерактивних технологій на уроках трудового навчання в початкових класах. Розкриваються особливості використання технологій інтерактивного навчання у шкільній практиці трудового навчання.

Ключові слова: технології освіти, інтерактивні технології, інтерактивні моделі, кооперативна форма навчання.

Рис. 7. Літ. 8.

Ярослава Дробчак, доцент кафедри педагогіки та методики начального образования
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НА ЗАНЯТИЯХ ТРУДОВОГО ОБУЧЕНИЯ ЭЛЕМЕНТОВ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье рассматриваются некоторые аспекты использования элементов интерактивных технологий на уроках трудового обучения в начальных классах. Раскрываются особенности использования технологий интерактивного обучения в школьной практике трудового обучения.

Ключевые слова: технологи обучения, интерактивные технологи, интерактивные модели, кооперативная форма обучения.

Yaroslava Drobchak, Associate Professor of Pedagogic and Methods of Primary Education Department
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

THE IMPLEMENTATION OF THE ELEMENTS OF INTERACTIVE TECHNICS AT THE CLASSES OF LABOUR STUDIES

The paper deals with some aspects of the implementation of interactive technics elements at the lessons of labour studies. The peculiarities of the implementation of interactive technics at the primary education are revealed.

Keywords: educational technology, interactive technics, group form of education.

Постановка проблеми. У національній доктрині розвитку освіти, обґрунтовано завдання основного змісту освіти та навчально-виховного процесу.

Як відомо, навчально-виховний процес повинен будуватися відповідно до потреб особистості та індивідуальних можливостей дітей, зростання їх самостійності й творчої активності. В освітньому закладі основи цих змін закладаються на уроках. Але, зміни неможливі без застосування інтерактивних технологій, які ґрунтуються на діалозі, моделюванні ситуацій вибору, вільному обміні думками тощо. І всі ці зміни, в системі освіти, повинні розглядатися в контексті удосконалення уроків, зокрема і уроків трудового навчання у початкових класах.

Трудове навчання в початковій школі є однією з ланок неперервної технологічної освіти, що логічно продовжує дошкільну освіту, створює базу для успішного формування і розвитку предметно-перетворювальної компетентності учнів, яка дає можливість їм самостійно вирішувати практичні завдання.

У загальноосвітній школі окреслились тенденції щодо змісту і технології навчання, індивідуалізації поглядів учнів, їхньої творчої та розвивальної спрямованості. Усвідомлюючи значення виховання творчої особистості, здатної самостійно мислити, приймати деякі нестандартні рішення, передбачено створення реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей кожного учня: розвитку творчої ініціативи, здійснення творчого пошуку, формування творчої особистості [8]. Для уроків трудового навчання творчого розвитку учнів є використання технологій інтерактивного навчання. Адже це така організація навчального процесу, за якої неможлива неучасть школяра у процесі пізнання. Тут від діяльності кожного учня залежить якість виконання завдання. З метою вдосконалення методики викладання трудового навчання у початкових класах і сприяння творчому розвитку особистості учня нова програма має спрямувати навчальний процес на алгоритм предметно-

практичних дій ручними техніками для оволодіння ними основами технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про актуальність дослідження свідчить значна кількість науково-методичних праць, що присвячені проблемі інтерактивних технологій навчання. Організація інтерактивної моделі навчання передбачає створення найсприятливіших, комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність інтелектуальну спроможність [7].

Такі підходи до навчання не є новими для української школи. Ще в перші десятиріччя минулого століття вони використовувались і були поширені у практиці школи. Зокрема, використовували лабораторно-бригадний і проектний методи, робота в парах змінного складу, виробничі і трудові екскурсії та практики, які були передовим словом у світовій педагогіці. Проте їх застосовували без належного методичного забезпечення, теоретичного осмислення, експериментальної перевірки. І як наслідок, з'явилися певні проблеми й ускладнення: зниження ролі вчителя у навчальному процесі, відсутність в учнів достатньої мотивації для такого типу навчання, тощо [3]. Згадані методи були визнанні непотрібні.

Подальшу розробку елементів інтерактивного навчання ми можемо знайти у працях В. Сухомлинського, у творчості вчителів-новаторів 70 – 80 рр. ХХ ст. Ш. Амонашвілі, В. Шалатова, С. Лисенкової, у сучасних науковців, педагогів таких як О. Савченко, І. Дачківська, Г. Сиротенко, І. Дівакової, О. Пометун тощо.

Мета статті: проаналізувати та обґрунтувати можливості використання елементів інтерактивних технологій на уроках трудового навчання у початкових класах.

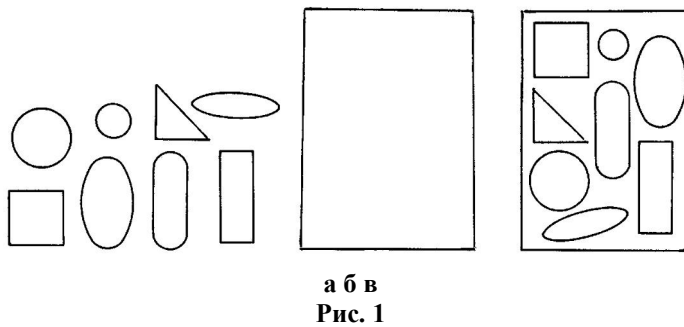
Виклад основного матеріалу. На нашу думку, успішним для розв'язання поставлених завдань буде використання кооперативної форми навчальної діяльності, де основним є спілкування і взаємодопомога, де учасники об'єднані однією метою, де у групі розподілено працю, функції та обов'язки кожного члена.

1. Робота у парах

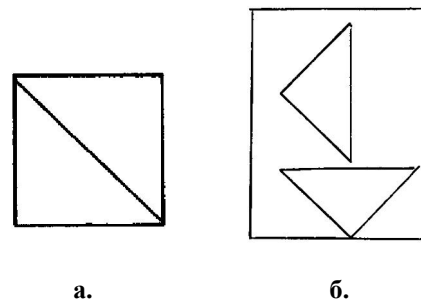
Тема. Різання паперу (1 клас)

Завдання 1. Виготовлення шаблонів з картону

Кожна пара одержує набір шаблонів геометричних фігур і аркуш картону Рис. 1, а. Завдання полягає у тому щоб усі шаблони

а б в
Рис. 1

а. б.
Рис. 2

розмісти на картоні, обвести олівцем їх контури Рис. 1, б, в і вирізати. Такі завдання спонукатимуть учнів до раціонального і економного використання матеріалів.

Завдання 2. Виготовлення аплікації з геометричних фігур

Кожна пара учнів одержує паперовий квадрат, який розділений суцільною лінією на два трикутники і схематичний рисунок вітрильника Рис. 2, а, б. Завдання полягає у тому, щоб розрізати квадрат на два трикутники із цих частин виготовити аплікацію вітрильника.

Примітка. Вчитель може запропонувати для роботи іншу схему розрізання квадрата на геометричні фігури Рис. 3, а, в, д і сконструювати з них площинні зображення вітрильників Рис. 3, б, г, е.

Роботу у парах можна використати як окрему технологію, і як підготовчий етап до роботи у групах. Така робота досить ефективна на початкових етапах навчання [5]. Робота у парах дає учням час поміркувати, обмінятися думкою з колегою, а потім озвучити спільне рішення. Така робота сприяє розвитку навички спілкування, вміння висловлюватись, переконувати як свого колегу так і клас. А в цілому сприяє позитивному ставленню до навчання, розвиває вміння пристосовуватись до роботи в групах, підготовляє ґрунт для широкого і ефективного застосування інтерактивних технологій навчання.

2. Робота у малих групах (4 учні)

Тема. Аплікація з паперу. Сюжетна аплікація (2 клас).

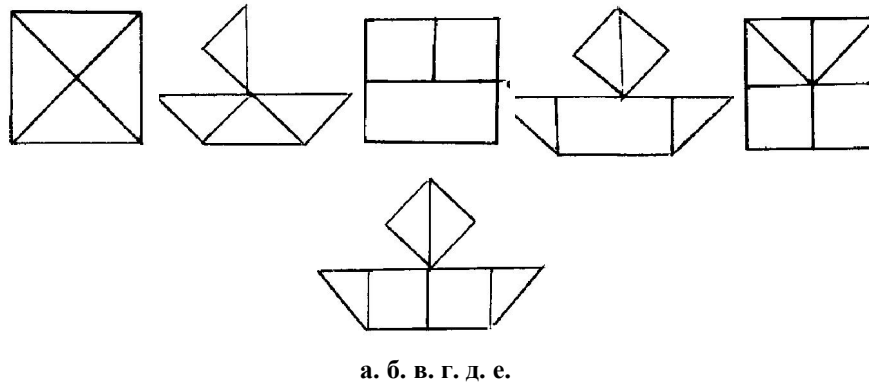
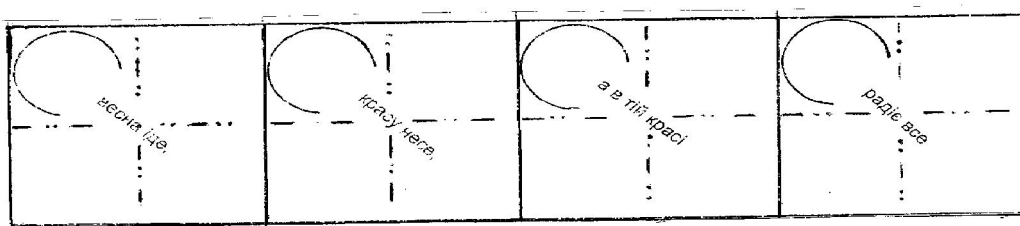
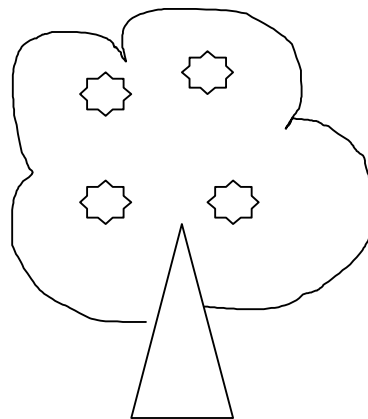

Рис. 3

а.

б.

Рис. 4

Завдання 1. Виготовлення сюжетної аплікації на тему “Яблунове дерево”.

Група одержує конверт у якому є 4 паперові квадрати на яких написано частина речення (Весна іде, тепло несе, а в тій красі радіє все.) Рис. 4, а Речення поділено на чотири частини. Кожний член групи повинна скласти квадрат вчетверо вирізати квітку і приклеїти її на крону дерева так, щоб можна було прочитати речення Рис. 4, б.

Завдання 2. Виготовлення сюжетної аплікації на тему “Зима”-1 клас.

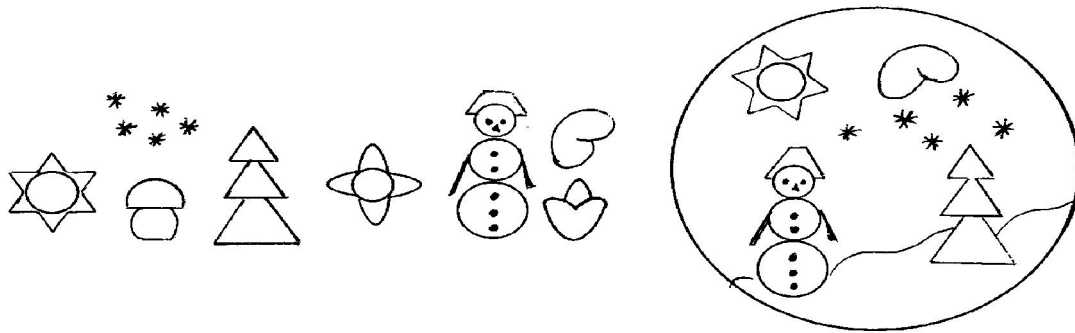
Кожна група одержує набір шаблонів Рис. 5, а. З цього набору група вибирає ті шаблони, які б підійшли до теми зими. Потім учні підбирають

відповідний колір паперу, за шаблоном роблять на ньому розмітку вибраних предметів, вирізають їх і приклеюють на картон Рис. 5, б.

Організовуючи групову навчальну діяльність, учитель має:

- добре продумати план роботи;
- встановити тісний зв'язок з учнями;
- викликати в учнів бажання працювати спільно;
- чітко сформулювати пізнавальне завдання;
- створити сприятливі умови для сприйняття та розв'язання навчального завдання;
- не створювати змагання на швидкість [1].

У такій діяльності учитель залишається керівником навчального процесу він коригує

а. б.

Рис. 5

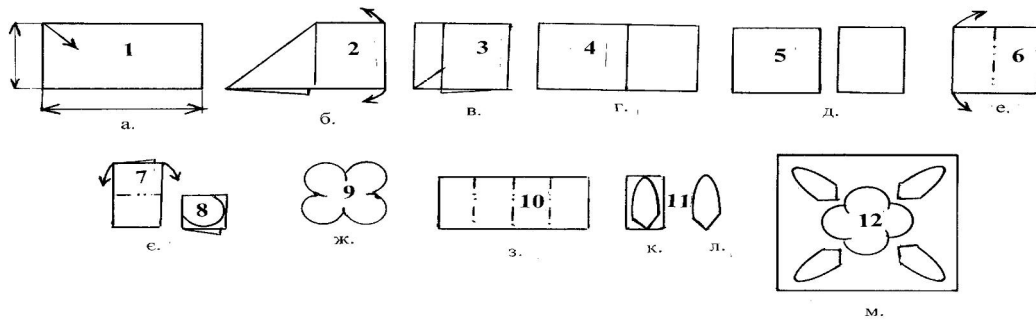

Рис. 6

процес, але не виконує роботу за учнів, лише їм допомагає, дає консультацію. Така форма роботи сприяє активному засвоєнню матеріалу, дає можливість краще зрозуміти, опанувати матеріал, що вивчається.

3. Робота у великих групах (10 – 12 учнів)

Тема. Аплікація з паперу. Предметна аплікація (2 клас).

Завдання 1. За інструкційною карткою Рис.6 виготовити предметну аплікацію квітки Рис. 6, м. (ланцюжкова робота).

Група одержує інструкційну картку, аналізує її. Вчитель пропонує групі розрахуватися на порядкові номери, кожний член групи має виконати лише одну операцію за інструкційною карткою яка відповідає його порядковому числу і передати не завершену роботу своєму колезі.

Тема. Орнамент. Складання орнаменту у смужці (2 клас).

Завдання 2. Із геометричних фігур скласти орнамент у смужці.

Група з 10 – 12 чоловік одержує завдання оздобити картонну смужку геометричним орнаментом (виготовити “Рушничок”) Рис. 7, а. Члени групи аналізують зразок, учитель демонструє три квадрати Рис. 7, б і пропонує подумати як розрізати один із них на 4 трикутники, другий на 4 менші квадрати, третій на 8 смужок і оздобити ними картонну смужку.(Вчитель може

запропонувати учням розділити роботу між собою).

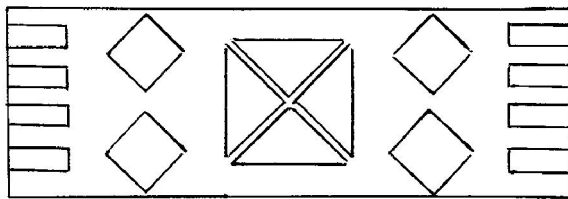
Висновки. Робота у великих групах вчить учнів спілкуватися, висловлювати власні думки, переконувати, знаходити спільний розв’язок. Така робота сприяє формуванню в учнів навички для самостійного вирішення проблем, завдань тощо.

У цілому, для ефективного застосування інтерактивних технологій учитель повинен добре продумати її алгоритм, зокрема:

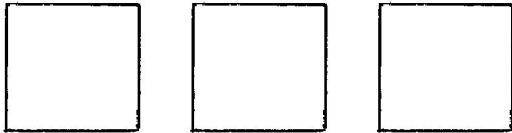
- провести попередню підготовку і спланувати роботу;
- відібрати для уроку найефективніші вправи, які б учням дали ключ до засвоєння теми чи її закріплення;
- на одному уроці використовувати не більше як два інтерактивні завдання;
- передбачити різноманітні методи привернення уваги учнів, налаштовувати їх на роботу, підтримувати зацікавленість.

Застосування на уроках трудового навчання інтерактивних технологій гарантує кінцевий позитивний результат роботи, дає можливість учням навчитися бачити проблему, виходячи із загальних потреб навчально-трудова діяльності.

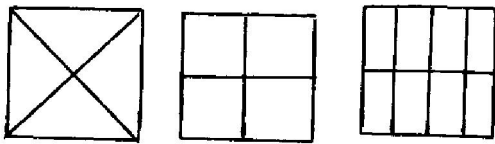
1. Барська Г., Степанян О. Інтерактивний урок // Поч. освіта. – 2004. – №4. – С. 8 – 12.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні

а.

б.

в.

Рис. 7

технології: навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

3. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / упор. І.І. Дівакова – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 180 с.

4. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід/ О. Пометун. Л. Пироженко. – Київ: А.С.К., 2002. – 264 с.

5. Поспелкіна І. Інтерактивні технології навчання // Поч. освіта. – 2006. – №44. – С. 14 – 21.

6. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах/ О.Я. Савченко – К.: Магістр-S, 1997. – 256 с.

7. Сиротенко Г. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання / Г. Сиротенко. – Харків: “Основа”, 2003. – 185 с.

8. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник / За ред. О.І. Пометун. – Київ: А.С.К., 2006. – 285 с.

Стаття надійшла до редакції 17.06.2014

14 серпня 2014 року

Мақовея. Перший Спас – медовий

Мақовея (по-церковному “Сім мучеників Мақавеїв (Мақовеїв)” та “Походження “Чесного древа”). Існує чимало оповідок про сім святих мучеників – братів Мақовеїв та їхню матір Соломію. Всі вони з її благословення загинули за свою віру. А ще цей день називали Перший Спас, Спас на воді, бо у церквах святять воду, мақ та квіти (переважно васильки, нагідки, чорнобривці).

Мақовея – давнє козацьке свято. У Києві колись цього дня чоловіки, які приходили святити воду, були обов’язково в козацькому вбранні.

15 серпня 2014 року

Свято Успіння Богоматері встановлене Церквою з давніх часів. В IV столітті він вже повсюдно святкувався у Візантії. За бажанням візантійського імператора Маврикія, який здобув перемогу над персами 15 серпня, день Успіння Богоматері (з 595 р.) зробився святом загальноцерковним.

19 серпня 2014 року

У народі Преображення називають Другим, або Яблучним Спасом. Він належить до 12 найбільших православних свят. Чому яблучним? Як відомо, ми, слов’яни, взяли православну віру від Візантії. А за візантійським Шипікону (богослужбового статуту) в це свято було прийнято освячувати яблука.

